

Омріяне життя. Як досягти бажаного в сім'ї та на роботі

КУПИТИ

Не знаєте, куди рухатися в житті? Маєте багато інтересів та постійно бажаєте чогось нового? Довкола стільки можливостей, але ким бути?

Барбара Шер відома своєю фантастичною здатністю допомагати людям віднайти себе, визначати та досягати цілей. Вона запевняє: якщо у вас багато цілей — ви унікальні, адже маєте змогу отримати омріяне життя та спробувати в ньому все.

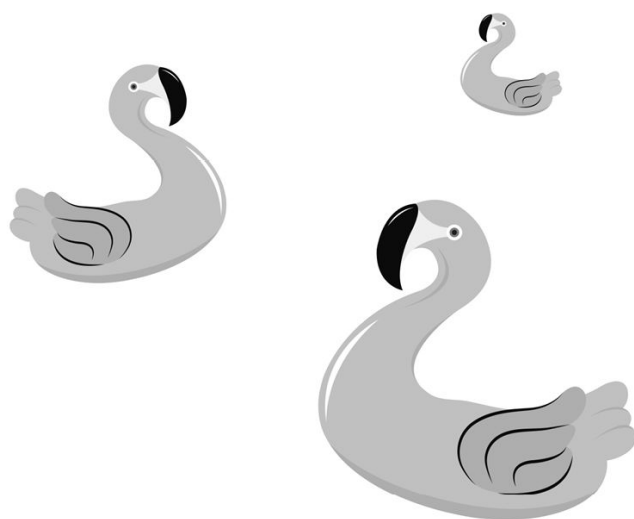
У своєму дивовижному путівнику Барбара Шер пояснює: як пристосувати ваш багатобічний розум до світу, який і уявити не може, хто ви насправді; чому ваші інтереси так динамічно змінюються; як досягнути неосяжне; чому іноді не вдається завершити розпочаті проєкти та реалізувати ідеї та які поведінкові й психологічні моделі максимально розкриють ваш потенціал і допоможуть досягти бажаного.

Омріяне нїмїя

Як досягти
бажаного в сім'ї
та на роботі

[Барбара Шер]
КСД

Refuse To Choose:

Use All of Your Interests,
Passions, and Hobbies
to Create the Life and Career
of Your Dreams

Barbara Sher

RODALE

Омріяне життя

Як досягти
бажаного в сім'ї
та на роботі

Барбара Шер

ХАРКІВ
2022 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2022

ISBN 978-617-12-9464-6 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням:
Sher B. Refuse to Choose! Use All of Your Interests, Passions, and Hobbies to Create the Life and Career of Your Dreams /
Barbara Sher. — New York : Rodale Inc., 2006. — 290 p.

Переклад з англійської Світлани Новікової

Дизайнер обкладинки Анастасія Попова

Шер Б.

Ш49 Омріяне життя. Як досягти бажаного в сім'ї та на роботі /
Барбара Шер ; пер. з англ. С. Новікової. — Харків : Книжковий Клуб
«Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. — 480 с.

ISBN 978-617-12-9327-4
ISBN 978-1-59486-626-5 (англ.)

УДК 316.6

© Barbara Sher, 2006

© Depositphotos.com / Catrin1309, обкладинка, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2022

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2022

*Моєму онукові Лео — Досліднику, Аматору, Учнію, Вчителю,
Жартівнику*

Шкода, що ніхто не струсоне мене добряче й не скаже, що саме мені робити зі своїм життям. Страшенно не люблю, захопившись чимось, чути від добромисних друзів нагадування про всі мої інші невдалі спроби. Чи вдасться мені коли-небудь скористатися усім своїм потенціалом? Чи хто-небудь дізнається, що я жила на цьому світі?

Шарлотта, сканер

По всьому світові розноситься крик, який волає із серця митця: «Лише дайте мені шанс робити все, на що я здатен!»

Ісак Дінесен

Ви сканер?

«Я ніколи ні на чому не затримуюсь».

«Я розумію, що повинна зосередитися на одній справі, але на якій саме?»

«Я втрачаю інтерес до речей, які, здавалося, захопили мене назавжди».

«Я постійно шукаю чогось іншого».

«Щойно я щось опановую, мені одразу стає нудно».

«Терпіти не можу братися за одне й те саме вдруге».

«Я весь час вагаюся, на чому мені зупинитися, і врешті-решт не роблю нічого».

«Я працюю на низькооплачуваних роботах, адже немає справи, якій я волію віддатися на повну».

«Я не обираю кар'єру, бо можу помилитися».

«Гадаю, кожна людина прийшла в цей світ заради певної справи; тобто всі, крім мене».

«Я здатна зосередитися лише тоді, коли роблю кілька справ одночасно».

«Я кидаю те, що вже розпочав робити, побоюючись прогаяти кращу можливість».

«Я постійно заклопотана; і, коли нарешті в мене з'являється вільний час, я не пригадую, що хотіла зробити».

«У жодній галузі я ніколи не стану професіоналом. Я завжди видаюся собі початківцем».

Якщо ви коли-небудь говорили собі такі слова, є всі шанси, що за типом мислення ви належите до особливої категорії: ви — «сканер». На відміну від решти людей, які обирають собі одну сферу діяльності та, схоже, залишаються задоволеними нею все життя, ви від природи маєте широке коло інтересів; усім своїм інтересам ви й намагаєтесь присвятити себе. Оскільки ваш підхід є нетиповим — навіть бентежним — для вашого оточення, вас завжди переконували, що ви помиляєтесь й повинні докласти зусиль, щоб змінитися. Утім, помилялися вони — і поставили вам хибний діагноз. Ви зовсім інша людина.

Те, що ви вважали за прояв слабкої волі, насправді є винятковим даром. Ваш надзвичайний і різнобічний мозок намагається впоратись зі своєю роботою у світі, де люди не знають, хто ви є та чому так поводитися.

А доки ви самі не усвідомите свою особливість, ви погоджуватиметеся з ними! Це було б не лише несправедливо й неправильно, це могло б завадити вам розвинути всі таланти і зробити свій внесок на користь людства. Ставки надто високі.

Визнати себе сканером означає змінити погляд на своє призначення у світі. І насамперед ви маєте усвідомити, що вам варто негайно припинити підлаштовуватися під загальноприйняті стандарти і почати з'ясовувати, ким ви є насправді. Потрібен набір інструкцій, що допоможуть вам побудувати продуктивне майбутнє, для якого ви створені. Саме тому я й написала цю книжку.

Запрошую вас поглянути на себе з нового боку... і вітаю вас! Присяжні повернулися до зали суду, щоб виголосити вердикт: ви не дилетант, ви не скачете по верхах, вас визнано невинними через помилку у визначенні особистості. З вас знімають усі звинувачення, і ви вільні жити життям, якого завжди прагнули.

Тож глибоко вдихніть і розпочнімо.

Передмова

Коли у свій перший тиждень в коледжі я подивилася каталог курсів, що пропонували до вивчення, і розплакалася, мені слід було зрозуміти, що я не звичайна студентка.

Я була в компанії дівчат-першокурсниць. Ми приїхали з одного міста після закінчення середньої школи і тепер сиділи за столом у темному барі на Телеграф-авеню, якраз навпроти знаменитих воріт Сатер-ґейт — входу до кампусу Каліфорнійського університету в Берклі. Нас було п'ять дівчат. Усім виповнилося по вісімнадцять, і всі намагалися мати крутий вигляд, адже перед нами на столі стояв легально куплений кухоль пива. За іншими столиками розташувалися студенти старших курсів, які здавалися впевненими в собі (нам це погано вдавалося). Однак усі були поглинуті однією справою: ми гортали сторінки брошури з розкладом занять, намагаючись швидко обрати найкращі курси й записатися, перш ніж набір на них буде завершений.

Ви запитаете, які курси вважали найкращими? Ті, що не починалися вранці, де викладачі були поблажливішими чи на які записалися ваші друзі. Усе ретельно обмірковували.

Мої чотири подруги скупчилися поряд, зосереджено вивчаючи розклад занять і намагаючись скоординувати свій вибір, аби мати можливість допомагати одна одній протягом першого семестру нашого перебування на цій новій планеті. Як і всі, кому пощастило стати студентами Каліфорнійського університету, ми були досить розумними; та, як з'ясувалося пізніше, мої подруги знали, як організовувати навчання, а я чомусь цього так і не засвоїла.

Тож вони реалістичніше уявляли, скільки часу вимагатиме підготовка до занять із кожного обраного предмета. На відміну від мене, вони були особисто знайомі з тими, хто колись навчався у коледжі — іноді то були старші брати чи навіть батьки, — і знали з надійних джерел, що навчатися там значно важче, ніж у школі.

Поки мої приятельки ретельно вивчали «Розклад занять» — невеличке видання, у якому на газетному папері крихітним шрифтом була надрукована інформація про сотні курсів, що викладали в коледжі, — я читала іншу брошуру, де більшим шрифтом і по-

пулярною мовою описували зміст усіх тих курсів. У книжці доступною англійською висвітлювали теми для обговорень і надавали перелік літератури, яку треба буде прочитати.

Нічого подібного я раніше не бачила й навіть уявити не могла. Я гортала сторінки, роззявивши рота від здивування.

Мої друзі були надто зайняті розмовою, щоб одразу це помітити.

— Ти не можеш відвідувати історію у вівторок о 10-й, Мері Лі! — зауважила одна з них. — О 10-й у тебе соціологія.

— А заняття насправді починаються о восьмій ранку?

— І чому ти не вивчала у школі тригонометрію? Я попереджала тебе, що було б легше.

— Чому всі ми обов'язково повинні обирати базову англійську? Дурніших за нас тут немає?

Усі розсміялися й повернулися до мене, щоб долучити до обговорення. Та я ніби опинилася в іншому світі. Не відриваючи очей від книжки, я посипала запитаннями.

— Що таке «уважне прочитання»? — поцікавилась я. — Що це? Йдеться про уважне прочитання російської літератури! Що це означає?

— Не турбуйся, ти не мусиш записуватися на той курс. Ти ж ходитимеш на базову англійську для початківців із Сарою? Коли тобі зручніше — у вівторок чи четвер?

— Боже мій! — шепотіла я, шалено гортаючи сторінки. — Тут є курс «Історія західної музики»! Там виконують музику чи говорять про неї? Як відбувається навчання? А треба знати нотну грамоту, щоб записатися на цей курс? Ой, погляньте, «Стародавні торговельні шляхи центральної Азії»! Дивіться! «Золоті персики Самарканда!» Де розташований Самарканд? Хочу такий персик! Чи то про якусь картину? Історична геологія? *Історична геологія?! Лише послухайте: «Гімалаї піднялися з дна древнього моря Тетіс, тож тепер приблизно на висоті 6 миль над рівнем моря можна знайти скам'янілі залишки морських мушель віком 20 000 000 років»!* Я зараз знепритомнію. О Боже!

Я опинилася у всесвіті знань. Ніколи раніше зі мною такого не траплялося; я була не готова до зустрічі з цим каталогом. Я не читала про таке в жодному романі, ніхто ніколи про це не розповідав. Мені перехопило подих.

— Це твоя Школа вільних мистецтв¹, — хихотнула одна зі студенток-старшокурсниць, що сиділа за сусіднім столиком, і, розважливо хитаючи головою, знову занурилась у свою книжку.

Школа вільних мистецтв. І хай навіть я не розуміла значення всієї фрази, кожне з цих слів бриніло для мене як насолода. Багато років по тому в одній букіністичній крамниці я знову натрапила на цю назву в книжках, присвячених піднесенню освіти в Середні віки. Я дізналася, що, коли Європа виринула з мороку Темних століть, діти тих самих варварів, які підкорили Рим і ледве не знищили писемність (у більшості своїй — монахи, воїни, сенатори й навіть імператори), закохалися в навчання. Просто шалено закохалися в навчання! Вони прагнули прочитати ті нечисленні книжки, що збереглися, й проводили все своє життя, намагаючись по цитатах із пізніших робіт зібрати докупи втрачені давньогрецькі та давньоримські шедеври.

Я розуміла їх. Я була впевнена в цьому. Якби я знала як, я б доклала всіх зусиль, аби стати таким монахом і мати змогу благоговійно переписувати манускрипти, як це робили колись вони, сприймаючи своє заняття за особливу форму молитви. Я одразу вирішила, що відтоді переписуватиму від руки кожную книжку, яка мені сподобається.

На щастя, я забула про свою обіцянку. Від початку навчання в університеті я робила стільки дивовижних відкриттів, що кожне прийняте напередодні рішення замінялося наступним, і я так і не переписала жодної книжки, хоча до вподоби мені було чимало.

Але першого дня, вивчаючи каталог занять, я була так само зворушена словами про Школу вільних мистецтв, як і варвар, якому страшенно кортіло переступити поріг середньовічної бібліотеки.

Подруги зверталися до мене, а я не могла зосередитися на розмові.

Я підвела голову й поглянула на них; по щоках текли сльози. Дівчата були вражені й уже почали каятися.

— Ти тільки не плач! Що сталося?

Однак я не стримувала сліз.

— Не знаю, — схлипнула я. — Я така щаслива, що опинилася тут.

Мої приятельки здавалися спантеличеними. Одна з них поклала руку мені за плече.

— Ти дуже дивна, Барбаро, — мовила вона доброзичливо. — Ти не можеш записатися на жоден із тих курсів; ти маєш почати з того

самого, що й ми. А зараз перейдімо до справи: не можна завалити навчання, навіть не розпочавши його.

Кожна з дівчат усе ретельно обмірковувала й записалася на п'ять-шість курсів. Я записалася на десять. Я завалила п'ять із них і ледь спромоглася здати решту. В університеті насправді було значно важче, ніж у середній школі, і, чесно кажучи, я не могла збагнути, навіщо взагалі влаштовувати іспити. Достатньо було просто збагнути, про яку купу дивовижних речей тут можна дізнатися.

Минуло кілька років, і я заспокоїлася, опанувавши встановлений порядок. Але час від часу, коли хтось із професорів починав розповідати щось справді неочікуване, що ставало для мене відкриттям і що я й за мільйон років ніколи не могла б з'ясувати самотужки, іноді на очі знову наворачталися сльози, бо я усвідомлювала себе причетною до світу, де люди обожнювали процес навчання.

В одній книгарні, кілька місяців після події, що сталася в барі Берклі, я знайшла та купила невеличкий плакат із середньовічною гравюрою, вирізьбленою на дереві; там був зображений чоловік, що стоїть на верхньому щаблі драбини, приставленої до дерева, під дуже низьким навісним покриттям замість стелі. Просунувши голову крізь розірвану в покритті діру, він захоплено дивиться на всіяне зірками нічне небо. Я досі зберігаю той плакат. І я досі відвідую лекції в найближчому до мене університеті, щойно в мене з'являється така можливість. Із яких предметів, запитаєте ви? Неважливо; головне, аби добрий викладач. Мене цікавить усе.

То що дала мені моя чудова університетська освіта? Як упродовж наступних років я скористалася набутими знаннями на практиці? Ніяк. Я просто обожнювала вчитися й хотіла робити це надалі.

Я ніколи не працювала за освітою і взагалі ніколи не мала жодної практичної вигоди від того, що любила. Я не писала про те, чого навчилася, і не викладала засвоєні дисципліни. Я жодної копійки на цьому не заробила. Моя родина вважала мене божевільною, а втім, хай там як, гадаю, вони пишалися мною.

Здається, якимось у зв'язку з цим у мене таки виникло певне почуття провини. Тобто деякі з моїх поезій свідчили про певний талант і мене вважали перспективною, проте, як то кажуть, я «не знайшла цьому застосування». Відтоді я переконалася, що необов'язково шукати вигоду в тому, що тобі до душі, і не завжди практично бути

практичною. Тепер, ставши дорослою, я усвідомлюю, що все те чарівне дилетантство винагороджується не менше за будь-який ступінь у медичній або технічній галузі, бо кожен день, коли я беру книжку, вмикаю науковий телеканал, намагаюся без жодної вагової причини прочитати карту Азії, змушує мене пам'ятати, що життя — захоплива річ і його дивам немає кінця.

Сподіваюся, що в деканаті моє захоплення навчанням вважали гідним похвали, однак минуло кілька семестрів, і мене зрештою попросили обрати спеціалізацію й припинити спроби відвідувати всі курси, описані в каталозі.

— Ти ніколи не закінчиш університет, якщо й надалі все так триватиме, — попередили вони.

Та з якого дива комусь хотілося б його закінчувати? Лише для того, щоб повернутися у світ, де ніхто не може сказати нічого, про що я сама не могла б дізнатися? Мене цілком і повністю тішила перспектива продовжувати так і надалі, а мої навчальні навички потрохи поліпшувалися. Мої батьки надто не скаржилися, бо за все платила я сама. У ті часи навчання майже нічого не вартувало. Житло я знімала задешево. Моя зарплатня за дві обідніх години щоденної роботи в місцевій бургерній легко покривала всі витрати, а завдяки їжі, яку бос дозволяв офіціантам з'їдати і брати із собою на додачу до долара за годину роботи, мені вдавалося зберігати приємну округлість форм. Усе влаштувалося якнайкраще.

Урешті-решт я обрала собі профільний предмет. Власне, я обрала два предмети. Спочатку то була математика, адже вона здавалась мені найпрекраснішою, найпрекраснішою наукою на землі, яку взагалі могла опанувати людина. Та я зрозуміла, що вивчити її неймовірно важко, і мені ніяк не вдавалося намацати стежку до всієї тієї невимовної дивовижі, яку, на моє переконання, вона в собі приховувала.

Тож я поступилася й обрала легший профіль — антропологію (з неї я вже отримала кілька найвищих балів) — і, дещо розчарована, зосередилася (як усі інші) на тестах і успішному завершенні курсу.

Упродовж багатьох років, коли друзі чи співкурсники цікавилися, чому я відвідую лекції, я ніяк не могла їм це пояснити. Почувши їхнє запитання, я почувалася захопленою зненацька і трохи присоромленою. Панувала думка, що такі, як я, «вічні студенти», були

лінивими та інфантильними, нездатними по-справжньому віддатися навчанню та важко працювати, як дорослі й серйозні люди. На той час я зрозуміла, що маю навчитися спеціальності, яка могла б зрештою стати корисною. Та одна лише думка про те, що доведеться звузити коло своїх інтересів і поховати себе в одній галузі знань, була невимовно гнітючою. Серйозно я ніколи це не розглядала.

А потім настали шістдесяті, і всі трохи розслабилися. Я подорослішала й більше нікому нічого не пояснювала. Я відвідувала заняття, які приносили мені задоволення. Я помітила, що серед слухачів були інші дорослі студенти. Гадаю, вони теж не припиняли насолоджуватися лекціями найкращих професорів.

Багато років по тому в моєму житті настав зовсім інший етап. Я і далі читала книжки, за першої-ліпшої можливості заглядала на заняття, та тепер була мамою-одиначкою, яка мала піднімати дітей. Мені потрібна була робота. Про магістратуру не могло бути й мови — зокрема, через брак часу і грошей, — тож я знайшла роботу, на яку можна було сподіватися наприкінці шістдесятих років, маючи ступінь бакалавра. Я працювала над реалізацією муніципальних програм із допомоги бідним, наркоманам і колишнім в'язням, і мені це надзвичайно подобалося. Урешті-решт я побудувала кар'єру, спираючись на свою природну здатність знаходити спільну мову з людьми, на досвід роботи у барах моїх батьків і чимале везіння. Я стала письменницею і, як це почали називати пізніше, лайф-коучем.

Навчаючи людей будувати щасливе життя, я час від часу помічала клієнтів, які нагадували мене саму в перший день навчання в університеті. Коло їхніх інтересів було надто широким і різноманітним, і вони не могли обрати один напрям. У них ніколи не виникало бажання припинити пробувати щось нове, чогось учитися; утім, вони не прагнули конкретної мети. Часто дуже розумні й талановиті в багатьох сферах, вони обожнювали розмовляти на будь-яку тему, якою наразі опікувалися. Надзвичайно енергійні, в основному щасливі люди. Їх турбувало одне: в їхньому житті була та сама проблема, що і в мене під час навчання: вони ніяк не могли визначитися зі спеціальністю.

Саме тоді все почало ставати на свої місця. Я збагнула, що ми не лише відрізняємося від інших своєю поведінкою; ми, мабуть, і *створені* по-іншому. У пошуках відповіді, що могла б мені

допомогти, я почала читати книжки, присвячені видатним історичним постатям — Аристотелю і Гете, да Вінчі і Бенджаміну Франкліну — людям, які чим лише не цікавилися!

Переглядаючи стоси їхніх щоденників і листів, я натрапила на дивну річ: жоден із них не відчував ані найменшої потреби зосереджуватися на чомусь одному — це не становило для них проблеми. Вони спрямовували свою увагу з одного предмета на інший абсолютно вільно й ніколи не почувалися винними, залишаючи якийсь проєкт незавершеним (навіть коли, як Леонардо да Вінчі, вже отримали за нього гроші!). Власне кажучи, жоден із них не зупинився на одній справі; та вони ніколи через це не виправдовувалися й не вибачалися. Як їм це вдавалося? Хто дозволяв їм пхати свій ніс у кожную галузь, що їх цікавила?

Я знайшла єдину відповідь: у їхні часи, здається, не вважалося проблемою робити все на світі. Я не знайшла жодного доказу, щоб хтось говорив Аристотелю, ніби цікавитися багатьма речами погано. Франкліну не доводилося виправдовуватися, бо його не примушували це робити. Гете не почувався винним, пишучи романи й вивчаючи оптику, займаючись усім, що було йому до вподоби, бо ніхто його за це не критикував.

Справжнє одкровення!

Не було жодної можливості відтворити часи й обставини, у яких жили ті люди. Однак мені на думку спала ідея створити вільну спільноту, що надавала би підтримку та згуртовувала однодумців. Тож я дала нам ім'я «сканери», бо замість того, щоб глибоко занурюватися у щось одне, ми сканували довкілля в пошуках безлічі інтересів. Потім, 1994 року, я докладно розповіла про сканерів у своїй книжці «Мрій правильно. Як зрозуміти, чого ти насправді бажаєш, і як цього досягти»² та з нетерпінням чекала на її вихід. Я сподівалася, що вона змінить життя людей на краще.

1. Та я не очікувала того, що сталося.

2. Щойно книжка була опублікована, мене почали закидати листами. Спочатку листів було сотні. За десять років їх налічувалося тисячі. Практично в кожному листі одне й те саме: «Я — сканер. Яке полегшення! Я гадала, що маю ваду/намагаюся саботувати власне життя/лінива/поверхова/мені бракує характеру тощо».

3. Люди, які писали мені, були неймовірно вдячні почути позитивний відгук про себе — зазвичай то було вперше. Роками вони не могли зрозуміти, чому настільки відрізняються від усіх своїх знайомих. Надто довго вони були спантеличені, їх охоплював розпач. Дехто відвідував психотерапевтів, сподіваючись на допомогу, але не міг дотримуватися запропонованих програм, аби зрештою обрати свою єдину стежку та ніколи з неї не звертати. Їм було не збагнути, чому вони не здатні відшукати годящу професію. Усе повторювалося знову і знову: кожна цікава справа, за яку вони бралися, незабаром ставала нестерпно нудною. Або ж вони навіть і не намагалися знайти щось одне, бо не могли визначитися з пріоритетами.

Сканери, які не зупинялися на побудові певної кар'єри, потерпали від проблем не менше, бо мали безліч варіантів вибору. Що їм слід робити: писати, подорожувати, займатися мистецтвом, започаткувати бізнес удома? Вони не хотіли обирати щось одне, вони прагнули всього.

Чому їхньої зацікавленості не вистачало на те, щоб завершити розпочату справу? Вони лише знали, що їм не до снаги зробити все як слід, і з часом набували переконання, що мають певну ваду.

Та варто їм було побачити свою характеристику в моїй книжці, усе прояснилося! Ситуація здалася зовсім інакшою. Авторка одного з листів написала: «Я не могла зрозуміти, хто я така, тому завжди думала, що роблю щось неправильно. Щойно я прочитала про сканерів, збагнула, що помилялася!»

Очевидно, я зачепила за живе. Я запропонувала нове слово, яке все пояснювало, і сканери почали усвідомлювати правду: з ними все гаразд. Розуміння того, що їхня поведінка просто інша, — бо вони інші на генетичному рівні, — багато чого пояснювало, тож вони одразу це сприйняли. То був чудовий початок.

Але що далі? Де навчитися жити, залишаючись сканером? Який курс треба пройти, щоб отримати ступінь сканера? Яка кар'єра є для сканера природною? Де віднайти інструкції, що розкажуть, як жити щасливим життям, залишаючись собою?

Школа для сканерів

Де знайти інструкції для сканерів, чіткі та зрозумілі? Їх немає — хіба що вони десь заховані, але я ще на них не натрапила. Якщо ви визначилися зі спеціалізацією, скажімо, обрали геологію чи моду, існують спеціальні навчальні заклади, де вас навчать геології і дизайну одягу. Є також консультанти з вибору професії, які зарадять у прийнятті рішення, і є роботодавці, готові вас найняти. Є професійні організації, книжки, вебсайти, що допоможуть стати успішним геологом або модельєром — будь-яким спеціалістом на ваш вибір.

Для сканерів немає нічого подібного. Якщо ви сканер, ви, імовірно, вже проходили який-небудь тест на визначення здібностей, аби лише дізнатися, що у вас висока кількість балів майже з кожного напрямку. Профконсультантів не вчать давати раду такому результату. Наразі найліпша настанова, яку вам можуть дати, — це щось на кшталт «Ви можете обирати що завгодно. Просто виберіть один зі своїх талантів і починайте».

Та це водночас і найгірша порада.

Так само можна було сказати: «Ми нічим не в змозі вам допомогти», бо сканери не можуть вибирати. А зараз ви дізнаєтеся про те, чого не знає жоден консультант із вибору професії: сканери й не повинні вибирати.

Досі все покладалося лише на ваші плечі, адже сканерів ніхто не скеровує і не допомагає їм розпоряджатися їхніми численними талантами. Немає університетського курсу, який навчив би вас якнайліпше користатися своєю нестримною допитливістю або спрямував би ваш швидкий розум у сферу багатогранної діяльності. У бізнесі не існує кар'єрних стежок для сканера, який має багато талантів і здатен робити що завгодно (люди, які розбираються у всьому, навіть якщо їх цінує оточення, не мають визначеної посади, яка вказувала би на їхню сутність). Підготовка вузьких спеціалістів, як того вимагає наша культура, просто не збалансована жодним планом підготовки спеціалістів-універсалів (себто сканерів).

Утім, із чогось треба починати. Я збрала всі техніки, які застосовувала, допомагаючи своїм клієнтам-сканерам, і продовжила пошуки нових. Я започаткувала спеціальні дискусії в Інтернеті, де сканери могли розповісти про свій досвід і підтримати одне одного. Я почала проводити систематичні заняття в режимі конференції, де ми мали змогу поговорити один із одним телефоном. Я розробляла

й проводила майстер-класи для сканерів. Я навіть мала годинну передачу на телебаченні, присвячену цьому питанню. Більш за все я прагнула поділитися своїми знаннями з тими, кому вони були потрібні. Я перетворилася на людину, яка має виконувати певну місію, що взагалі-то мені не властиво. Та як я могла все припинити, отримуючи подібні листи?

Не можу не розповісти вам, із яким захопленням я читав ваше визначення сканера. Я точнісінько такий, як ви описуєте, і зараз намагаюся врівноважити своє життя, щоб виразити себе якнайповніше.

НЕ шукати ту одну-ЄДИНУ стежку, а мандрувати усіма, які мене кличуть, — це те, чого я собі ніколи не дозволяв.

Я намагався відповідати загальноприйнятій думці, що в кожного може бути лише один справжній шлях і віднайти його слід до 18 років!

Але ви дуже добре обґрунтували той «дозвіл» торувати різні шляхи — це зняло величезний тягар з мого серця й надало мені можливість поглянути на все, що я обожнюю, абсолютно інакше; це сповнило мене енергією і, головне, радістю, яку роками придушувало відчуття провини.

Дякую вам! Тепер з'явилася назва тому, що я раніше сприймав як ваду. Я дивлюсь на життя зовсім під іншим кутом — і не лише тому, що пробачаю собі за те, що я сканер, а й тому, що обожнюю його!

Я довго страждав, безуспішно намагаючись домогтися «стабільності». Тепер мені відомо, що я просто істинний сканер і найщасливіша людина, бо можу бути собою й не почуватися винним.

Змінився весь мій світогляд. Дякую вам, Барбаро, за вашу пораду.

Тож я присвятила себе укладанню посібника, який допоміг би сканерам подолати свої перешкоди, знайти способи успішного втілення своїх ідей і скористатися своїми численними талантами. Пишучи цю книжку, я взяла за звичку знаходити якомога більше сканерів і зустрічатися з ними, і зараз я знаю їх сотні. Вони дивовижні, вони люблять життя, вони захоплюються новим досвідом, вони найцікавіші люди, яких узагалі можна зустріти. Сканери неймовірно щедрі: вони поділилися зі мною багатьма порадами та власними

стратегіями, що допомагали їм вирішити логістичні проблеми, які зазвичай виникають у людини з десятками інтересів. Мабуть, у вас є свої знахідки. Я знаю, що в мене, наприклад, є. Сканери — люди винахідливі, вони отримують задоволення, розв'язуючи проблеми. Та головна причина, що змусила цих людей шукати варіанти рішень самотужки, полягає в тому, що вони не знали про існування інших сканерів і не мали до кого звернутися по допомогу.

Гадаю, саме тому сканерів, які спілкуються зі мною, буквально переповнюють історії й особисті враження, адже вони тримали все це в собі тривалий час. Мені писали про рани, завдані приниженням і відчаєм через неможливість задовольнити очікування родини, а також самотністю, бо сканерів ніхто не розумів (та вони й самі себе не розуміли). Але так само сканери розповідали про свою допитливість, свій майже дитячий захват, з яким вони поринали в кожную нову справу. Я увела до цієї книжки стільки уривків з тих листів, скільки вона могла вмістити. Шкода, що мені не вдалося процитувати всі історії, адже вони б надихали вас; ба більше — вони дали б вам уявлення про реальне життя тих, хто може скласти вам чудову компанію. Хіба ви не воліли би почитати листи сканерів, які навчають дітлахів або пишуть музику в Непалі, складають посібники з пивоваріння, працюють у театрі, зустрічаються зі світовими лідерами в Чехословаччині чи в перервах між грою в рок-гурті вив'язують мініатюрні моделі містечок у подарунок для своїх матерів — звісно, усе це після роботи?

Можливо, для вас це будуть перші слова, почуті від інших сканерів. Можливо, ви навіть спіймаєте себе на думці: «Точнісінько як я!» Сподіваюся, так і станеться, бо знайомі слова — це те, що потрібно сканеру, щоб віднайти свою дорогу додому. Опинившись на знайомій території, ви швидше станете шанувати власне «я» та розпочнете жити повним, яскравим життям, на яке ви здатні.

Для мене особисто ця книжка теж стала поверненням додому. Вона ознака того, що я пройшла повний цикл у своєму житті: від першокурсниці, що багато років тому ридала від щастя, знайшовши в університетському каталозі всі ті дивовижні предмети, до студентки останнього курсу, яка читає, пише, подорожує та дістає надзвичайне задоволення від десятків різноманітних захоплень. І, мабуть, я зрештою таки знайшла практичне застосування бодай чомусь із того,

чого я навчалася в університеті: я зрозуміла, що означає бажання вивчити все, коли поряд немає нікого, хто показав би, як це зробити. На сторінках цієї книжки здобутий мною досвід допомагає мені зрозуміти вас і спробувати вам допомогти.

Перед вами результат усіх моїх зусиль створити довідник користувача для сканерів. Він підкаже вам, хто ви насправді та чому ви завжди так сильно відрізнялися від людей, які вас оточують. Ви дізнаєтеся, до якого типу сканерів ви належите, адже не всі сканери однакові, і які з інструментів, порад, технік, моделей життєустрою із цього посібника годяться саме для вас. А перегорнувши останню сторінку, ви зрозумієте, щό завжди відрізняло вас від тих, хто легко знаходив свою стежку в житті; ви навчитеся обходити перешкоди, які зупиняли вас у минулому. І врешті-решт, озброєні новими інструментами, ви отримаєте свободу робити те, що даровано вам від народження: завзято застосовувати всю свою творчу енергію та опікуватися всіма надзвичайними речами, які вам до снаги.

Для сканера це найбільше задоволення у світі.

Такі сканери, як ви, були серед нас завжди, проте досі мало хто визнавав, що вони не хибна версія, а просто інший тип людини. На мою думку, вас просто щойно «відкрили». Вважатиму за честь, якщо виявиться, що я першою дала вам назву.

На цих сторінках ви знайдете цілком нову програму, подібної раніше не існувало. Частково це свого роду реабілітація, яка має ліквідувати наслідки багаторічного нерозуміння та відновити вашу постраждалу самооцінку. Інша мета цієї програми — дати вам можливість вчитися використовувати свої надзвичайні природні здібності — так само, як, приміром, пілот вчиться літати на надзвуковому літаку. А оскільки сканери так само, як усі інші, мусять мати чим платити за своє житло, тут ви отримаєте професійну консультацію ще з одного питання: як знайти роботу, що не буде нудною, а забезпечить вам омріяне життя.

Тож геть упередження! Засукуйте рукави та нумо до роботи! Мені кортить побачити, чого ви досягнете зі своїм дивовижним розумом, щойно відчиняться ворота; як ви нарешті вільно випростаетесь й кинетеся вперед досліджувати великий світ, який так вас захоплює!

¹ Вільні мистецтва в історії освіти — навчальні дисципліни, спрямовані на надання загальних знань і інтелектуальних умінь як підготовчого етапу до занять філософією. У сучасних університетах термін «вільні мистецтва» означає освіту поза спеціальністю; до «вільних мистецтв» належать література, іноземні мови, історія, математика, соціальні та природничі науки. (Тут і далі прим. перекл., якщо не зазначено інше.)

² Барбара Шер, Барбара Сміт. Мрій правильно. Як зрозуміти, чого ти насправді бажаєш і як цього досягти. — Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017.

Розділ 1. Усе про сканерів

Елейн знайшла кілька годин для себе (що траплялося надзвичайно рідко) й була рішуче налаштована зайнятися улюбленою справою. Що саме це буде, вона ще не визначилася, та вибрати буде не важко, бо їй до вподоби так багато всього!

І ось вона стоїть перед великим столом у гаражі, дивлячись на два проекти, які почала, але так і не закінчила. Зліва від неї два солом'яних кошики з барвистим прядивом, тубик клею та набір кольорового картону. Жінка передчуває задоволення, і в неї ледве не тече слина. Вона завжди обожнювала рукоділля і багато місяців тому пообіцяла приятельці зробити альбом для вирізок і фотографій. Елейн старанно відводить очі від полиць позаду столу, де поряд із маленькими дерев'яними інструментами лежить пластиковий пакет із глиною. Коли в неї буде більше часу, вона виготовить ту керамічну штукенцію — ця чудова ідея спала їй на думку, коли вона нещодавно переглядала старовинні книжки з ілюстраціями.

Вона знову спрямовує погляд на стіл. Прямо перед нею у паперовому пакеті з магазину лежать чотири книжки з історії Польщі, куплені кілька місяців тому. А ще там диктофон, придбаний, аби записувати телефонні розмови. Жінка хоче взяти інтерв'ю у старших членів родини — всі вони польські іммігранти. Відтоді як вона натрапила на книжки у крамниці, не нагодилося й хвилини, щоб зазирнути в них. Вони лежать у пакеті, ніби десерт, який притримуєш, доки вже покінчиш зі справами й нарешті зможеш розслабитися й отримати насолоду. Проте деякі родичі вже старіють, тож із дзвінками не варто зволікати. Вона питає себе, чи не слід зателефонувати прямо зараз і домовитися з родичами про кілька телефонних розмов, а також з'ясувати, як підключати диктофон. Вона сумує за тітонькою Джессі.

Але справа, на підлозі, у високій вузькій коробці, прихилений до столу, — тій самій, що надійшла з магазину, — стоїть електропіаніно, яке вона отримала на свій день народження три місяці тому. Вона налаштувала би його за двадцять хвилин, якби в будинку знайшовся вільний куточок. Елейн знає: піаніно треба десь поставити, бо коли кожного разу доведеться розпаковувати й запаковувати його, вона не гратиме взагалі. Та де знайти час вивільнити для нього місце, коли весь будинок захищений і чекає на прибирання?

Якби замість однієї Елейн було п'ятеро, вони б негайно, вже сьогодні, зробили геть усе. Вона з пристрасстю поглядає на чорно-біле фото інструмента на коробці і майже чує музику. Здається, ніби під той акомпанемент ось-ось залунає її голос, і вона уявляє, як її пальці торкаються клавіш. Може, відкрити коробку прямо тут, у гаражі, і трохи пограти перед обідом?

Ні. Елейн згадує, що обіцяла своїй восьмирічній дочці пошити костюм до вечірки, яка буде за кілька тижнів. Їй справді треба ставати до роботи, а інше залишити на потім. Фактично вона вже три дні як розклала все на столі в їдальні, тож родині доводиться їсти з таць перед телевізором. Якось незручно. Вона візьметься за костюм прямо зараз.

Та несподівано вона пригадує ще одну чудову ідею, що спала їй на думку сьогодні, коли після зустрічі з клієнтом вона поверталася в автівці додому, — гарантований підробіток, що майже не потребує вкладень. І в Елейн починає виникати знайоме побоювання, що вона забуде цю ідею так само, як і решту інших (яким кінця-краю немає і які не гірші за цю), коли негайно не візьметься за її реалізацію.

Кожна окрема справа, на яку вона дивиться чи про яку думає, вабить своїми яскравими можливостями та привертає її увагу. Вона взялася б за все відразу. Однак вона ніяк не може визначитися й урешті-решт так нічого й не робить. Краще було б уже поприбиратися чи сходити по продукти. Вона зітхає, виходить на вулицю подихати свіжим повітрям і згадує, що хотіла вирушити сьогодні на пробіжку. Пес, який лежав поряд на підлозі, підводиться та йде слідом, не розуміючи, що її турбує. Вона теж цього не розуміє.

Елейн не має дефіциту уваги. Давним-давно це підтвердив лікар. Та вона й сама знає: занурившись у будь-який проєкт, вона не відвертається на сторонні речі.

То що її зупиняє? Чому вона така нерішуча? Власне кажучи, чому в неї так багато хобі? Чому вона так швидко за все береться, а потім видихається й залишає за собою купу незавершених проєктів? Вона не звинувачує своїх друзів і родичів, коли ті посміхаються з її нових захоплень — вона звикла пропускати їхні глузування повз вуха, — проте її турбує, що вона майже ніколи не бачить кінцевого результату.

Але як можна зробити вибір, маючи таке розмаїття інтересів? Котрий шлях правильний? Що з усього найважливіше? Тут з'являється

чергова думка. Вона пригадує, як хотіла вдосконалити свою іспанську, щоб мати можливість трохи вчителювати наступного року, — ці гроші стали би їй у пригоді.

Елейн хитає головою, майже відкидаючи нову ідею і відчуючи легкий розпач від того, що в її поле зору завжди потраплятиме щось нове й цікаве. Навіть якщо вона ігноруватиме їх усі та твердо зупиниться на тому чи іншому проєкті, нові ідеї мають властивість додавати сумнівів через зроблений вибір.

Більшість її друзів точно знають, що робитимуть зі своїм життям. Чому вона не в змозі просто обрати щось і займатися цим? Зрештою, вона дуже кмітлива; їй не раз говорили, що вона здатна робити що завгодно! Чому вона ніяк не може зрушити з місця?

Чи не здається вам це знайомим?

Елейн вам нагадує вас? Чи не дивує вас, чому перед вами постала подібна дилема? Ви не здатні визначити, що для вас головне і чому ви настільки відрізняєтеся від інших — тих, хто рано зробив свій вибір і не звертає з обраного шляху? Чому ви не здатні почати втілювати свої мрії в життя й не відступати від них? І як узагалі зосередити свій допитливий розум на одному напрямі, коли вам нестерпна думка про те, що доведеться від чогось відмовитися? Що вами рухає?

Вірите ви чи ні, та на ці запитання є дуже добрі відповіді. Якщо, подібно до більшості знайомих мені сканерів, ви вважаєте таку ситуацію безнадійною, вас очікує кілька приємних сюрпризів. Ось перший і найважливіший: *якби сканери вважали, що їм не слід обмежувати себе однією сферою діяльності, вони убезпечили б себе від дев'яноста відсотків своїх проблем!*

Хто такий сканер?

Сканери обоюноють читати й писати, ремонтувати й винаходити різні прилади, розробляти проєкти і бізнес-ідеї, куховарити і співати, а також організовувати ідеальні вечірки. (Зверніть увагу, що я не кажу «або», тому що сканери не обмежуються чимось одним, вони обоюноють усе.) Сканер може із захопленням вчитися грати у бридж і бочче³, та варто йому вдосконалити своє вміння, як він кидає це

заняття й може до нього більше не повернутися. Одна жінка-сканер навіть хизувалася, що носить значок із написом «Це я вже робила».

Світ для сканерів схожий на велику кондитерську, повну неймовірних смаколиків, якими вони хочуть напхати свої кишені.

Звучить дивовижно, чи не так? Проблема в тому, що в тій крамниці солодощів сканери ледве не вмирають від голоду: на їхню думку, їм дозволено взяти лише один вид цукерок. Але ж вони прагнуть посмакувати всіма ласощами! Якщо вони зрештою змушують себе зробити вибір, то назавжди залишаються невдоволеними. Утім, зазвичай сканери взагалі нічого не обирають. І тому почуваються кепсько.

У дитинстві сканери чудово проводили час. У школі ніхто не заперечував проти розмаїття інтересів, бо кожна година шкільного дня присвячувалася іншому предмету. Однак наставав момент — у старших класах чи в університеті, — коли кожен повинен був зробити вибір, і саме тоді сканери потрапляли в халепу. Тоді як решта радісно звужувала коло своїх інтересів до одного предмета, сканери були просто не здатні цього зробити.

Загальноприйняте правило їх приголомшувало та здавалося беззаперечним: якщо ти і швець, і жнець, і на дуду грець, ти ніколи не досягнеш справжньої майстерності у жодній сфері. Ти будеш дилетантом, непрофесіоналом, поверховою людиною — і ніколи не матимеш гідної кар'єри. Несподівано сканер, який у школі міг вирізнятися завзяттям у навчанні, ставав невдахою.

Утім, мене не полишала одна думка: якби світ просто приймав їх такими, які вони є, *сканери не мали б жодних проблем*. Окрім опанування методики організації роботи над проєктом, сканерам потрібно було лише одне: не зважати на загальну думку про те, ніби вони помиляються, та заявити про свою справжню сутність. Варто їм було лише усвідомити, що вони сканери, і припинити намагатися стати кимось іншим, низька самооцінка, відчуття сорому, відчаю, неповноцінності, будь-яка нерішучість і нездатність діяти майже завжди зникали.

Річ у тому, що сканери — це незвичайна порода людей. А те, що вони рідко зустрічають собі подібних, — одна з причин, що заважає їм прийняти свою ідентичність.

Як дізнатися, що ви — сканер?

Можливо, спершу непогано було б визначити, хто не є сканером

Хто не є сканером?

Отже, вузькі спеціалісти — явно не сканери. Якщо ви почуваєтеся щасливим, повністю занурившись в одну сферу діяльності, — ви, за моїм визначенням, — дайвер. Яскравими прикладами дайверів є професійні музиканти, вчені, математики, професійні шахісти, спортсмени, бізнесмени, фінансисти. Для цих людей хобі — це спосіб «розслабитися», вони майже ніколи не виявляють пристрасті до жодних занять, що виходять за межі їхньої спеціалізації. Насправді дайвери зазвичай не розуміють, як можна цікавитися будь-чим, окрім того, що викликає інтерес у них самих. Іноді вони навіть жартують над собою, подібно до велогонця, про якого писав Тім Краббе⁴ у своїй книжці *De renner* («Вершник»): проїжджаючи повз пішоходів, той зауважує: «Вони не на велосипеді. Безцільність їхнього життя мене шокує».

На противагу їм, сканери зазвичай не вважають заняття інших пустопорожніми. Їх завжди цікавить, «що там відбувається». Вони люблять пхати свій ніс буквально у все. Дайверу навряд спаде на думку, що він може щось пропустити, повністю заглибившись у свою роботу. А от 99 відсотків сканерів проводять чимало часу, скануючи світ навколо себе та розмірковуючи над своїм наступним кроком.

Дехто лише схожий на сканера, та не є ним

Причини, що спонукають людей безперестанку захоплюватися новими ідеями, можуть бути геть різними. Дехто просто намагається визначитися і, зробивши правильний вибір, легко відмовляється від решти попередніх варіантів.

Інші кидаються від однієї ідеї до іншої з причин, які здалися мені дивними, коли я вперше про них почула. Ось кілька прикладів.

Я багато років дратувала себе саму та своє оточення, міняючи одне захоплення на інше. І врешті-решт, я дізналася про себе одну річ: увесь цей час глибоко в душі я усвідомлювала, що маю робити, та просто надто боялася присвятити себе цій справі. Безперервний потік альтернативних ідей був лише хитромудрим способом ухилитися від вибору.

Гадаю, що я завжди уникала свого справжнього покликання, бо боялася стати посередністю чи невдахою. Тож я без упину змінювала свої рішення, перш ніж встигала щось зробити й отримати публічну оцінку.

Люди, які перебувають у депресії, часто помилково вважають себе сканерами. Депресія часто спричиняє роздробленість свідомості й таким чином не дає змоги людині тривалий час приділяти увагу якійсь одній справі, тому дехто вважає її причиною своєї нездатності присвятити себе одному заняттю. Та насправді зазвичай усе навпаки: люди не можуть нічому віддатися, бо страждають на депресію. Один із головних симптомів депресії — неспроможність відчувати палке бажання. Жінка, яка працювала з такими пацієнтами, розповідала мені:

Різноманітні проблеми, пов'язані з обсягом уваги, депресією, докорінно відрізняються від розладів уваги, обумовлених роботою та захопленнями. Коли доходить до того, що ви не в змозі читати книжку (і вам здається надто складним запам'ятати газетну статтю від початку до кінця), коли вам важко стежити за розмовою, коли ви не можете пригадати, де поклали ключі чи гаманець (хоча раніше ніколи цього не забували), потрібен спеціаліст, який порадить вам спеціальну терапію та ліки, що вкупі можуть творити дива.

А ще є СДУ. Перш ніж дізнатися, ким вони є насправді, сканери часто припускають, що їхня «проблема» полягає в синдромі дефіциту уваги (СДУ), — просто тому, що всі вважають зацікавленість багатьма речами формою відвертання. З власного досвіду я зрозуміла, що більшість сканерів справді страждає на розлад уваги, та все одно вони справжні сканери. Так само мені траплялися люди з діагнозом «СДУ», які тільки здаються сканерами. Щойно ви розумієте, що істинний

сканер не має проблем зі здатністю зосереджуватися (це відрізняється від гіперфокусу, властивого людині із СДУ, — глибокого занурення в окремі речі без усвідомлення того, що відбувається довкола), плутанина із СДУ зазвичай зникає.

Я сканер, і в мене діагностовано СДУ. Можу сказати вам, що немає нічого очевиднішого за різницю між ступором під час нападу СДУ, тобто коли ти відчуваєш, що твій розум затуманений і тобі важко пригадати, що ти зараз робиш, і ступором, який виникає через типове для сканера захоплення численними речами, коли тобі важко визначитися, який проєкт обрати далі.

Звісно, є багато людей, які радіють обраній спеціальності та водночас мають кілька хобі: приміром, юрист, який із задоволенням куховарить і подорожує, або арт-директор рекламної агенції, який колекціонує старожитності. Проте існує помітна різниця між тим, хто просто має певне коло інтересів, і сканером.

Хто є сканером

Неабияка зацікавленість щодо численних, не пов'язаних між собою предметів, — одна з найголовніших ознак сканера. Сканери неймовірно допитливі. Насправді вони часто описують себе як людей, які безнадійно цікавляться усім (хоча, як ви зрозумієте, це не так). Сканер не бажає присвячувати себе будь-якій із улюблених справ, бо тоді доведеться відмовитися від решти. Дехто навіть вважає, що спеціалізація обмежує людину і робить її життя нудним.

Наше суспільство не схвалює такого явного «самопотурання». Звісно, це зовсім не потурання своїм примхам; просто так влаштовані сканери; тут нічого не зробиш, та й не варто намагатися. Сканеру притаманна допитливість, бо він на генетичному рівні запрограмований досліджувати все, що його цікавить. Якщо ви сканер, це ваша природа. Коли ви її ігноруватимете, ви завжди почуватиметеся роздратованим і незадоволеним.

Такий підхід є цілковито новим, я це знаю. У світі до поведінки сканера зазвичай ставляться як до небажаної чи навіть неприйнятної. Утім, так було не завжди.

Нещодавнє віяння

Сканери — жертви віяння моди, що запанувало в суспільстві, причому нещодавно. Перш ніж наші погляди змінила гонка технологій із Радянським Союзом, розпочата після Другої світової війни, людьми, яких я зараз називаю сканерами, захоплювалися. Та до середини 1950-х років сталися кардинальні зміни.

Коли Росія запустила в космос перший в історії супутник, Сполучені Штати Америки були шоковані. Усі наші ресурси негайно були кинуті на те, щоб наздогнати й перегнати російські технології; решта відійшла на другий план. Університетські факультети перетворилися на спеціалізовані навчальні центри, а наука і технологія, які були цариною спеціалістів, безроздільно посіли панівні позиції. Відділення літератури, інших суспільно-гуманітарних предметів, навіть історії, сприймалися як недоречна розкіш. А разом зі зневагою до цих предметів настали радикальні зміни у статусі сканерів. Їх більше не характеризували як «ґрунтовних особистостей», «людей епохи Відродження» чи «ерудитів» і миттєво охрестили «недоладними», «нікчемними» й «безвідповідальними». Сьогодні така характеристика сканерів міцно вкоренилася в суспільстві. Ледве не кожен сприймає її як цілком зрозумілу істину, просту й очевидну загальноприйнятну думку: сканери чинять неправильно. На жаль, такого погляду стали дотримуватися й самі сканери.

Важко уявити, скільки даремних страждань і змарнованих талантів вартувало це незнання минулого. Саме тому надзвичайно важливо пам'ятати, що впродовж майже всієї історії людство з великою шаною ставилося до тих, хто мав різнобічні знання та здібності. І незабаром ви побачите, що маятник зараз рухається у зворотному напрямку.

І що тепер?

Вільно тамувати всі свої інтереси — це чудово, але ж у який спосіб реалізувати таку можливість? Зрозуміти, що ти — сканер, не означає на повній швидкості рушити вперед усіма стежками, які вам до вподоби, — ви повинні знати, як організувати життя, у якому є місце різним талантам.

Одним із наслідків п'ятдесятирічної зневаги до неспеціалістів є майже цілковита відсутність прикладів для наслідування. На відміну від попереднього періоду в історії, коли розмаїття інтересів було

звичайним, зараз немає людей, які б учили сканерів мистецтва задовольняти широке коло інтересів. Бути сканером сьогодні — це ніби успадкувати дивовижну, сяючу машину, повну приладів, кнопок, індикаторів, і не мати до неї інструкції!

Як подорожувати і стати фотографом, коли тобі так само хочеться вивчати мандаринську мову⁵ та історію, виростити чудовий сад, стати письменником і спробувати себе в автоперегонах? Нічого неможливого не існує, але якщо ви ніколи не робили такого раніше, воно, безперечно, буде здаватися вам неймовірним.

А чи реально домогтися професійного успіху, якщо ви сканер? Майже ніхто — і насамперед сам сканер — не вірить, що можна побудувати кар'єру, не обравши одного шляху і не зрадивши усіх інших своїх захоплень. Це яскравий приклад тунельного бачення, бо для сканерів усюди є робота. Новітні способи заробітку, вигідні для сканера та цікаві для людей, які завжди називали себе майстрами на всі руки й не досягали справжнього успіху в жодній справі, з'являються скрізь. Ринок праці змінюється, і, як для робочої сили, для сканерів із їхніми різноманітними талантами зараз формуються найсприятливіші умови.

Дотепер бракувало інструкцій

Але зараз такий навчальний посібник для сканерів є, і ви тримаєте його в руках. Ви дізнаєтеся, як робити все, що вам хочеться, і водночас мати засоби для існування. Для цього вам необхідно позбавитися проблем, які виникли, бо ви не усвідомлювали своєї природи сканера. Ви отримаєте нове пояснення того розмаїття занять, які вас приваблюють, і зрозумієте, чому ви іноді їх кидаєте. (Підказка: не тому, що ви не здатні зосередитися, а тому, що *здатні!*) Ви ознайомитеся з особливостями свого типу сканерів. Ми зруйнуємо міф, який увесь час відлякував вас від починань, і ви нарешті зможете по-справжньому насолодитися улюбленими справами. Якщо ви надто заклопотані чи навіть застрягли на своєму шляху, якщо вам ніяк не вдається зрушити з місця свої проєкти чи не до снаги завершити їх, допомога вже в дорозі.

Я гадаю, вам буде до вподоби все, що ви знайдете: нові методи й алгоритми, інструменти і стратегії, що дозволять запустити ваш

двигун сканера; до того ж вони всі прості (чесно!) й цікаві. Коли ви поєднаєте розуміння своєї природи з усіма хитрощами мистецтва бути сканерами, ви матимете все необхідне, аби стати по-справжньому успішним і жити життям, що повністю відповідає вашому нестандартному, дивовижному розуму.

Перш ніж почати діяти, я хочу навчити вас користуватися найважливішим із інструментів, який ви застосовуватимете, читаючи кожний новий розділ.

Я називаю його **ЩОДЕННИК СКАНЕРА**.

Сканери часто уникають нових, привабливих занять, коли ті потрапляють їм на очі. Вони пояснюють це приблизно так: «Як мені виправдати своє захоплення ще однією справою?» Дуже прикро, бо сканери не порушують жодного закону й нікому не шкодять, виявляючи допитливість і ентузіазм до чергової ідеї. Щоразу, відмовляючись від нового заманливого заняття, сканери підкріплюють міф про те, що вони *справді* поводяться хибно. Навіть короткочасне «легковажне» відхилення від раніше визначеного маршруту сприймається як помилка, тож усе відкладається. Якось один нещасний сканер зізнався мені: «Я відчуваю, що не маю права на розваги, доки не закінчу те, над чим зараз працюю». Звісно, кожен сканер ризикує зійти з основного шляху і згаяти час, потрібний на розпочатий проєкт, та, як ви побачите, Щоденник здатен розв'язати цю проблему.

Щоденник сканера

Це просто чистий блокнот, де ви записуватимете, що робите кожного дня, — як сканер, звісно. Там не місце списку щоденних справ, опису звичайних подій; там має бути лише те, що пов'язане з життям сканера, — ваші найкращі ідеї та все, що відвертає вас від цих ідей. До того ж я іноді проситиму вас виконати ту чи іншу вправу письмово, а можливо, у вас виникне бажання виписати з цієї книжки (чи іншого джерела) щось особливо для вас корисне.

Це ваша особиста версія нотатників Леонардо да Вінчі. Якщо ви їх ніколи не бачили, пошукайте книжку з репродукціями в бібліотеці чи погляньте на них в Інтернеті. Вони по-справжньому надихають.

Нотатники Леонардо да Вінчі — чудовий зразок Щоденника сканера. Вони приваблюють своєю надзвичайною неорганізованістю, імпульсивністю, нестриманістю. (Леонардо навіть вів записи справа наліво — можливо, для того, щоб приховати свої ідеї від допитливих очей; можливо, він бачив світ у дзеркальному відображенні чи полюбляв тренувати мозок. Для сканера це не дивно.) І хай вас не лякає те, що Леонардо да Вінчі (чи інша відома особа) — знаменитість. Для вас він лише людина, яка полюбляла розмірковувати з ручкою в руці, — так само, як робитимете це ви.

На сторінках свого Щоденника ви зберігатимете ідеї, які інакше могли би втратити; або записуватимете свої особисті маленькі мрії чи думки на кшталт «а що, якби» — вони постійно вирують у голові будь-якої творчої людини. Такі думки ставатимуть для вас усе бажанішими, ледве ви усвідомите, що вам не обов'язково щось робити, треба лише занотувати їх. Доки у вас не з'явиться жага до дій, ви не мусите вчиняти жодних подальших кроків.

Якщо вам здається, що таких думок варто соромитися, ви не виняток. Ось що написала одна сканерка:

Я називаю свій Щоденник «Втіхами з відтінком провини». Минулого тижня я написала про особливий курорт, який би я залюбки побудувала; про кулінарну книгу, яку б із радістю написала (можливо, навіть зняла б відео і створила власне кулінарне шоу). Я також занотувала кілька варіантів роботи, які б мене зацікавили. Уявити не можу, чому я ніколи не робила цього раніше! Це весело й допомагає мені думати!

Який вигляд матиме ваш Щоденник сканера?

Для Щоденника сканера важливо обрати належний блокнот, бо це не звичайний щоденник. Виходячи з дому, можна брати із собою блокнотик на кільцях, у якому ви писатимете; та коли ви повернетесь додому, вам потрібна солідніша книжечка, куди ви переноситимете ті записи. Придбайте що-небудь на свій смак, щось офіційніше за блокноти, якими ви зазвичай користуєтесь, — на зразок тих, у яких вам навіть трохи боязко писати. (Не турбуйтеся, ми спонукатимемо вас до записів!)

Переконайтеся, що сторінки не розліновані, та не шкодуйте місця для записів. Що більше сторінки й товстіший блокнот, то краще. Ви завжди знайдете щось підходяще в крамниці для художників — щось із старомодною шкіряною палітуркою, на зразок книг, які можна було побачити в конторі дядечка Скруджа з «Різдвяної пісні» Чарльза Дікенса. Проведіть рукою по сторінці й переконайтеся, що вам буде приємно писати на тому папері; купіть ручки, які буде приємно тримати в руках. Для більшого задоволення виділіть для Щоденника особливе місце — як для величезних словників, які стоять на окремій підставці. (Якщо ви робитимете нотатки на комп'ютері чи не маєте під рукою свого Щоденника, ви завжди можете вклеїти їх пізніше. Вклеювати до Щоденника різноманітні записи, а потім поряд малювати й писати свої коментарі — творче заняття, яке робить ваш Щоденник цікавим.)

Вести записи в Щоденнику сканера значно важливіше, ніж ви можете уявити. Коли записів щодня більшатиме, ви помітите, як вас по-справжньому починають цікавити ті сторони вашої особистості, якими дотепер ви нехтували або які недооцінювали. *Сам факт, що ваші ідеї варті вивчення й занотовування, починає змінювати ваш попередній погляд на себе.* Ви вже не перейматиметеся «пурханням» від одного заняття до іншого, власною «поверховістю» (більшість сканерів не можуть позбавитися таких думок); без жодних зайвих зусиль ваша повага до власного способу мислення зростатиме.

Це ще й неабияка користь. Дати творчому розуму шанс потішитися — це ніби дати рослині сонячне світло і воду.

Якщо раніше, розпочавши будь-який проєкт, ви почувалися загнаними в глухий кут, тепер ви з радістю зрозумієте, що записи та ескізи щодо будь-якої старої ідеї — то надто незначний чинник, щоб спричинити у вас стрес, який ви відчували раніше. Утім, звичка записувати цікаві ідеї до книжки в палітурці непомітно навчить вас цінувати їх. Щоразу, коли ви робитимете записи, супроводжуючи їх малюнками, планами й фантазіями, усі навіяні попередньою освітою сумніви щодо власного способу мислення й життя, а також про те, ніби кожен задум треба обов'язково реалізовувати, поступово зникатимуть. У вас виникне тверде переконання, що захоплюватися чимось новим — нормально, навіть чудово.

Ваш Щоденник — це ще й книжка самопізнання. Яким сканером ви стаєте, почуваючись вільно, без жодних обмежень, маючи можливість що завгодно вчити, придумувати, уявляти? Куди насправді прагне ваша душа? Ваш Щоденник дає вам шанс створювати все, що вам заманеться; тож що далі ви рушите його сторінками за своєю уявою, то чіткішою буде відповідь.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

Рекомендована література

[Виховання дитини з
погляду духовної науки](#)

Перейти до категорії
Саморозвиток та мотивація

BOOK2GO
ЕЛЕКТРОННІ КНИГИ

КУПИТИ